

GIAHS

Globally Important Agricultural Heritage Systems

نظام هاي ميراث كشاورزي مهم جهاني

<http://www.fao.org/giahs/en/>

خاستگاه و امتیازات جیاس

- ▶ جیاس (GIAHS) در سال 2002 در جریان اجلاس جهانی توسعه پایدار در ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی، از سوی فائو به عنوان یک ابتکار مشارکتی جهانی برای حفاظت و مدیریت تطبیقی ارائه و از سال 2002 یک ردیف اعتباری ویژه برای آن اختصاص داده شد.
- ▶ سازمان های IFAD، GEF، ISESCO و دانشگاه های UN سایر اسپانسرهای جیاس هستند.
- ▶ مناطقی که با این سیستم در فائو ثبت جهانی می شوند از امتیازات زیادی برای رونق گردشگری در سطح جهانی برخوردار شده و محصولاتی که در این سیستم تولید و بیرون می آیند دارای گواهی و برند GIAHS شده و قابلیت عرضه به بازارهای جهانی و صادراتی پیدا می کنند و در نتیجه از افزایش قیمت تقریبی 50 الی 60 درصدی برخوردار می شوند.

ایران در حال حاضر توانسته است 6 نظام میراث مهم کشاورزی جهانی GIAHS را به عنوان نظام میراث مهم کشاورزی در FAO ثبت نماید.

➤ نظام کشاورزی مبتنی بر قنات کاشان (2014)

➤ نظام تولید انگور ملایر (2018)

➤ نظام کشت زعفران مبتنی بر قنات گناباد (2018)

➤ نظام انجیر استهبانات (2023)

➤ نظام باغات سنتی قزوین (2023)

➤ نظام میراثی کشت گردوی تویسرکان (2023)

➤ **ضمناً تعدادی پروپوزال میراثی کشاورزی از جمله:**

➤ نظام تولید گل محمدی کاشان

➤ نظام پرورش ماهیان زینتی کاشان

➤ نظام انار نیریز

➤ نظام آلوی (خرو) نیشابور

➤ نظام کشاورزی خانوادگی زعفران تربت جام

در مرحله بررسی پروپوزال می باشد.

پوستر و عکس مربوط به تصویب و ثبت جهانی نظام میراثی قنات کاشان

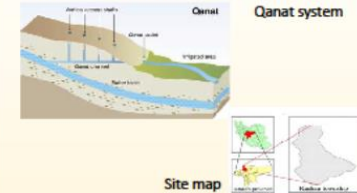

Qanat Irrigated Agricultural Heritage Systems Kashan, Isfahan Province Islamic Republic of Iran

Qanats have sustained food and livelihood security over millennia by providing reliable source of water to traditional family farms in most dry areas where agriculture and farming would be impossible otherwise. Kashan is an important site because in this region there are still about 570 active qanats. Currently, water required for 500 hectares of agriculture (vegetables, barley, wheat ...) and 2500 hectares of Kashan gardens (Rose, Pistachio, Fruit tree etc) are supplied with traditional Qanat system.

About 75 percent of the water requirement in Kashan is supplied from qanats (127 million cubic meters) and springs (23 million cubic meters).

Different agricultural products are irrigated by Qanat

Dynamic Conservation of Site

Renovation and maintenance of Qanats

Training and extension of innovations and advanced technologies for the water productivity improvement and renovation of Qanats

نظام آبیاری مبتنی بر قنات

مدیریت جهاد کشاورزی

شهرستان کاشان

فرآیند تهیه پروپوزال و ثبت جیاس

براساس دستور العمل فائو پروپوزال های تهیه شده باید از ساختار زیر برخوردار باشند و توسط وزارت کشاورزی کشورها به فائو تقدیم شوند .

الف) اهمیت جهانی و ملی

پنج معیار برای انتخاب يك میراث جهانی کشاورزی در نظر گرفته می شود که شامل موارد زیر است:

1- نقش این میراث در امنیت غذایی و معیشتی جوامع محلی و بومی

2- تنوع زیستی و اکوسیستمی ایجاد شده

3- نظامهای دانشی و فناوری های سازگار شده

4- فرهنگ ها، نظام های ارزشی و سازمان های اجتماعی

5- چشم اندازهای طبیعی بوجود آمده و جذابیت های گردشگری

ب) سایر ویژگی های اجتماعی و فرهنگی مربوط به مدیریت نظام کشاورزی

ج) ارتباط تاریخی

د) ارتباط با عصر حاضر

ه) تهدیدها و چالش ها

و) برنامه عمل (Action Plan) برای حفاظت، صیانت و توسعه گردشگری جیاس

فرایند کلی ثبت و اقدامات مرتبط با جیاس

- اجرای برنامه اجرایی صیانت پایدار
- کنترل و نظارت
- ارزشیابی و بازبینی

اقدامات انجام شده

- ▶ ثبت نظام میراثی کشاورزی مبتنی بر قنات
- ▶ توجیه و کسب موافقت اولیه موسسه پژوهش‌های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی به عنوان دبیرخانه جیاس در ایران در مورد موضوعات گل محمدی و ماهیان زینتی
- ▶ تنظیم پروپوزال، تهیه تصاویر، نقشه ها، مختصات‌های مربوط به سایت، برگردان به زبان انگلیسی و ارسال آن به موسسه پژوهش‌های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی به عنوان دبیرخانه جیاس در ایران
- ▶ برگزاری جلسات متعدد و بیناری با همکاران موسسه پژوهش‌های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی جهت رفع اشکالات پروپوزال
- ▶ برگزاری کارگاه آموزشی جیاس در حاشیه همایش ملی توسعه روستایی
- ▶ برگزاری جلسه هم اندیشی با ارگانهای مرتبط با جیاس

اقدامات پیش رو

- ▶ طراحی سایت <http://www.qasabehqanat.com/index-fa.aspx>
- ▶ اصلاح، تکمیل و اجرای برنامه عمل جیاس قنات کاشان
- ▶ اصلاح و تکمیل برنامه عمل جیاس گل محمدی
- ▶ طراحی لوگو
- ▶ شروع اقدامات پیشنهادی در برنامه عمل

برنامه عمل جیاس قنات کاشان

- **نتیجه 1: افزایش آگاهی عمومی**
- تشکیل کارگروه شهرستانی
- استمرار جلسات کارگروه
- اطلاع رسانی به مسئولین محلی (تشکیل جلسات کارگروه جیاس)
- نشست مشترک با ذینفعان محلی و اطلاع رسانی به آنان
- شرکت در سمینار ها و کنفرانس های مربوط به جیاس با حضور اعضای کارگروه شهرستانی
- **نتیجه 2: تحلیل عوامل تهدید کننده و اقدامات بازدارنده**
- تشکیل جلسه با موسسات آموزشی و پژوهشی برای شناسایی عوامل تهدید کننده سایت
- جمع بندی عوامل تهدید کننده در کارگروه

برنامه عمل جیاس نظام تولید گل محمدی کاشان

برنامه عمل جیاس گل محمدی شهرستان کاشان		
ردیف	نوع اقدام	شرح فعالیت
1	تشکیل جلسات توجیهی و آموزشی برای مسئولان دستگاههای شهرستانی	بویژه فرمانداری، اداره میراث فرهنگی و گردشگری، شهرداریها، بخشدارها، دهیارها، اداره محیط زیست، اداره امور آب و .. بمنظور اطلاع رسانی، بیان اهمیت موضوع جیاس و جلب همکاری آنان در راستای اجرای برنامه عمل(برندسازی، توسعه گردشگری مرتبط با گل محمدی و...)
2	برگزاری کلاسهای آموزشی	برای گلکاران در زمینه های مختلف مرتبط با کاشت، داشت(بویژه مباحث تغذیه، آبیاری، مبارزه با آفات و بیماریها) و برداشت گل محمدی
3	حمایت از گلکاران	در زمینه تامین سرمایه در گردش مورد نیاز و سایر موارد مرتبط با توسعه کمی و کیفی باغات گل محمدی با اعطای تسهیلات بانکی
4	همکاری در زمینه بازدیدهای آموزشی	برای متقاضیان بخش دولتی، خصوصی و دانشگاهی جهت بازدید از باغات شاخص و نمونه گل محمدی و واحدهای سنتی گلابگیری
5	برگزاری جشنواره های گل و گلاب	همکاری با شهرداریها، بخشداری و دهیاری های قطب هاب تولید گل محمدی و اداره میراث فرهنگ، صنایع دستی و گردشگری در زمینه برگزاری جشنواره های گل و گلاب و تشکیل بازارچه های محلی و فصلی مرتبط با گل محمدی و صنایع تبدیلی وابسته به آن
6	برگزاری جلسات مشورتی و هماهنگی	در ابتدای فصل برداشت گل با حضور نمایندگانی از گلکاران و گلابگیران به منظور دستیابی به قیمت عادلانه و به صرفه گل برای گلکاران و گلابگیران
7	اصلاح و نوسازی گلستانهای درجه دو و سه	بمنظور تبدیل آنها به گلستان درجه یک با اجرای برنامه های آموزشی، ارائه توصیه های فنی، اعطای تسهیلات بانکی و ایجاد تشکلهای مناسب برای گلکاران و گلابگیران به شرط تامین اعتبار لازم در این خصوص
8	ایجاد سایت الگویی یا مزرعه نمایشی گل محمدی	که در این راستا باغ 53 هکتاری قمصر موسوم به پایتخت گل و گلاب انتخاب گردیده است.
9	طراحی آرم(لوگوی) جیاس گل محمدی	در راستای برندسازی و استفاده از ظرفیت لوگو در راستای جذب گردشگر و ایجاد ارزش افزوده برای محصولات کشاورزی حوزه عمل جیاس
10	حل مشکلات گلکاران و ارتقای بهره وری باغات گل	با بهره گیری از توان پژوهشی مراکز تحقیقاتی بویژه مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان در راستای

ادامه برنامه عمل جیاس نظام تولید گل محمدی کاشان

11	طراحی سایت اینترنتی جیاس گل محمدی کاشان	در مرحله نخست، ایجاد صفحه مخصوص جیاس کاشان در پرتال مدیریت جهاد کشاورزی کاشان و سپس طراحی سایت مخصوص
12	اشاعه مباحث مربوط به جیاس	با استفاده از ظرفیت جوامع محلی، سازمانهای مردم نهاد، بخش خصوصی و شرکتهای دانش بنیان در زمینه توسعه مباحث مرتبط با جیاس گل محمدی
13	پیشگیری و مقابله با پدیده تغییر کاربری اراضی کشاورزی و گلستانها	تغییر کاربری اراضی کشاورزی همواره به عنوان یک چالش اساسی در زمینه حفظ باغات گل محمدی مطرح بوده که از طریق اجرای برنامه آموزشی برای کشاورزان حوزه عمل جیاس و همکاری دستگاههای خدمات رسان(برق، گاز، آب، بخشداری، شهرداریها، دهیاری) با جهاد کشاورزی در زمینه حفظ کاربری اراضی کشاورزی و حمایت سیستم قضایی در زمینه برخورد با متخلفان این حوزه می توان این روند را به حد اقل رساند.
14	حمایت از شرکت تعاونی تولید گل محمدی (باغ 400 هکتاری برزک)	با انجام اصلاحات ساختاری و عضویت تعداد بالغ بر 600 تن از سهامداران باغ 400 هکتاری برزک، در قالب تشکل "شرکت تعاونی تولید" از سال 1401 و ایجاد یک نظام کارگروهی و تولید جمعی در زمینه گل محمدی در این مجموعه تحت مدیریت واحد، برنامه اصلاح، نوسازی و بهینه سازی در این مجموعه در دستور کار قرار گرفته و با تخصیص تسهیلات بانکی کم بهره توسط جهاد کشاورزی این فرایند در حال اجرا بوده و امید می رود که این مجموعه به عنوان یک نظام کارگروهی در قالب مدیریت واحد در کنار نظام سنتی بهره برداری گل محمدی به عنوان مکمل آن ایفای نقش نماید.
15	تدارک بازدید های آموزشی برای گلکاران از باغات شاخص و الگویی	این برنامه عمدتاً بمنظور آشنایی بیشتر گلکاران خرد و کم برخوردار با روشهای به روزتر مدیریت گلستان های گل محمدی طی بازدید آموزشی اجرا میشود.
16	توسعه گردشگری پایدار کشاورزی و روستایی مبتنی بر GIAHS	بر اساس برنامه ریزی اداره میراث فرهنگی و گردشگری شهرستان و همکاری شهرداری کاشان و شهرداریهای مناطق هدف گردشگری گل محمدی
17	اطلاع رسانی و آموزش انبوهی مباحث مربوط به جیاس	برای عموم شهروندان با استفاده از ظرفیت برنامه رادیویی کاشان و استودیوی در شرف تاسیس مدیریت جهاد کشاورزی کاشان(استودیو کشاورز)

اقدامات لازم برای پایداری نظام پیشنهادی

- تعیین وظایف اعضای کارگروه در جلوگیری از تهدیدات
- تلاش اعضای کارگروه برای انجام تعهدات و ارائه گزارش به دبیرخانه کارگروه
- نتیجه 3: اقدامات لازم برای حفاظت تنوع زیستی/کشاورزی و اکوسیستمی سایت جیاس**
- تعیین محدوده حفاظت محیطی سایت توسط کارگروه و پیشنهاد حفظ آن
- ابلاغ به شهرداری و محیط زیست و جهاد کشاورزی برای تصویب طبق قوانین مربوط
- جمع بندی نهایی و تعیین حریم حفاظتی سایت
- ابلاغ حریم حفاظتی به ادارات مربوطه جهت جلوگیری از تغییر کاربری
- تهیه طرح های نوین آبیاری
- تامین اعتبار برای اجرای طرح های نوین آبیاری در سایت

ادامه اقدامات لازم برای پایداری نظام پیشنهادی

- **نتیجه 4: اقدامات حفاظتی از تجربیات، فنون و دانش کشاورزی سنتی**
- تشکیل جلسه با نمایندگان مزارع سایت و کسب اطلاع از نحوه آبیاری، گردش آب، نوع محصولات و ...
- ثبت اطلاعات فوق در سایت جیاس
- کسب نظر از مؤسسات پژوهشی برای اعلام نظر در این خصوص
- **نتیجه 5: اقدامات لازم برای توسعه اقتصادی سایت جیاس**
- ترویج استفاده از روش های افزایش محصول نظیر استفاده از رقم های مرغوب، کاهش مصرف سموم و رعایت الگوی کشت
- شناسایی اماکن با قابلیت گردشگری نظیر باغ فین و قرار دادن آن ها در فهرست اماکن قابل بازدید توسط میراث فرهنگی
- **نتیجه 6: اقدامات لازم برای حفاظت از منظر (چشم انداز) سایت جیاس**
- هماهنگی هماهنگی با شهرداری برای عدم صدور مجوز در محدوده سایت
- با محیط زیست برای قرار دادن سایت برای منطقه خاص زیست محیطی
- هماهنگی با منابع طبیعی برای عدم صدور مجوز چرای دام در محدوده سایت

ادامه اقدامات لازم برای پایداری نظام پیشنهادی

- **نتیجه 7: اقدامات برای حفاظت و ارتقای فعالیت‌های فرهنگی در سایت جیاس**
- **نتیجه 8: اقدامات لازم برای تقویت همکاری و مشارکت بمنظور اجرای اقدامات فوق**
- تشکیل جلسات با کلیه ذینفعان در سطح شهرستان و استان و کشور برای تحقق اقدامات فوق
- تبلیغ جاذبه های موجود در سایت از طریق تهیه بروشور های و هماهنگی با مدیران فرهنگی برای توزیع آن ها در بین مؤسسات توریستی و گردشگری
- تبلیغ کالای محلی در اینترنت و همچنین در بین مؤسسات توریستی و گردشگری
- **نتیجه 9: پایش و ارزشیابی**
- تشکیل کمیته اختصاصی سایت جیاس با مشارکت دستگاه های محلی و ذینفعان
- جلسات مستمر با حضور اعضا و مدعوین برای پایش فعالیت های فوق تا رسیدن به نتایج
- تهیه رویه مناسب برای فعالیت ها جهت پایش موضوعات